

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJÆLTE

REVISIONSRAPPORT
**GRUNDLÄGGANDE
GRANSKNING AV TEKNISKA
NÄMNDEN**

Anneth Nyqvist, Certifierad kommunal revisor
Dnr: REV/00017/2023

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
1.1	BAKGRUND.....	3
1.2	SYFTE	3
1.3	AVGRÄNSNING	4
1.4	REVISIONSKRITERIER	4
1.5	ANSVARIG NÄMND/STYRELSE.....	4
1.6	METODER.....	4
2	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
2.1	HAR NÄMNDEN BEDRIVIT VERKSAMHETEN PÅ ETT ÄNDAMÅLSENLIGT SÄTT?	5
2.1.1	Förändringar under året som har påverkat nämndens ansvarsområde	5
2.1.2	Styrdokument	5
2.1.3	Nämndens verksamhetsplan	5
2.1.4	Arbetet med fullmäktige- och nämnduppdragen.....	5
2.1.5	Vidtagna åtgärder vid avvikelser	6
2.1.6	Nämndens löpande uppdrag till förvaltningen	6
2.1.7	Sammanträdesplan.....	6
2.1.8	Uppföljningar inom nämndens verksamhetsområde	6
2.2	HAR NÄMNDEN EN ÄNDAMÅLSENLIG STYRNING, UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING AV SIN EKONOMI?	7
2.2.1	Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar.....	9
2.2.2	Investeringar	9
2.2.3	Har nämnden agerat vid budgetavvikelser	9
2.3	HAR NÄMNDEN SETT TILL ATT DEN INTERNA STYRNINGEN, UPPFÖLJNINGEN OCH KONTROLLEN ÄR TILLRÄCKLIG?	10
2.4	VÄLFÄRDSBROTT, OTILLÅTEN PÅVERKAN OCH OEGENTLIGHETER.....	11
2.5	FÖRDJUPADE GRANSKNINGAR UNDER ÅRET	12
2.6	HAR NÄMNDEN VIDTAGIT ÅTGÄRDER UTIFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING?.....	13

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Kommunens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorererna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten följs. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år avseende nämnder och styrelser och är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningens upplägg har anpassats till Skyrevs vägledning för grundläggande granskning.

En gemensam projektplan har upprättats för samtliga nämnder. För kommunstyrelsen och fullmäktigeberedningar har separata projektplaner tagits fram. Tillkommande revisionsfrågor kan tillkomma för de enskilda nämnderna och beslutas separat.

1.2 SYFTE

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge underlag för revisorererna att uttala sig om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten sköts på ett ekonomiskt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsfrågor

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt?
 - Verksamheten har genomförts enligt reglemente och lagstiftning.
 - Nämnden har agerat för att säkerställa att uppdragen från fullmäktige och de egna nämnduppdragen genomförs.
 - Det finns processer för planering, genomförande och uppföljning.
- Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
 - Nämnden styr verksamheten så att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramarna.
 - Det finns en tillräcklig och kontinuerlig uppföljning av ekonomin.
 - Nämnden har agerat vid budgetavvikelser.
- Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?
 - Det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll.
 - Det finns kontroller och riskhantering inom väsentliga områden.
 - Arbetet med intern kontroll är en integrerad del av organisation, system och löpande arbete.
- Finns det en organisation och riktlinjer för att hantera otillåten påverkan och oegentligheter samt hur dessa sak hanteras vid misstanke?
 - Hur omhändertas incidenter som uppstår i verksamheten? Vet medarbetare till vart och till vem de ska vända sig vid misstanke?
- Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?

1.3 AVGRÄNSNING

Granskningen är avgränsad till verksamhetsåret 2023. Nämndens räkenskaper omfattas inte av denna granskning då de granskas i samband med kommunens bokslut.

1.4 REVISIONSKRITERIER

Uppfylls kraven i:

- Kommunallagen (2017:725)
- Reglemente för nämnden
- Mål och budget 2023
- Riktlinje mål och budget i Östersunds kommun
- Fullmäktigebeslut

1.5 ANSVARIG NÄMND/STYRELSE

Granskningen avser tekniska nämnden.

1.6 METODER

Granskningen genomförs i enlighet med *God revisionssed i kommunal verksamhet 2022, Skyrevs vägledning för grundläggande granskning* och i dialog med bolagets auktoriserade revisor. I granskningen används ett standardiserat granskningsprogram där samtliga beslutsunderlag och dokument som ligger till grund för gjorda bedömningar dokumenteras. Granskningsprogrammet bifogas den slutliga rapporten.

Granskningen utförs genom inhämtning och granskning av relevanta dokument och intervjuer med berörda tjänstemän.

Substansgranskning utförs för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

2 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

2.1 HAR NÄMNDEN BEDRIVIT VERKSAMHETEN PÅ ETT ÄNDAMÅLSENLIGT SÄTT?

2.1.1 Förändringar under året som har påverkat nämndens ansvarsområde

Inom Sektor GataFritid, har fritidsverksamheten att flyttats över till Kultur- och fritidsförvaltningen från och med 2023.

Reglementet för nämnden reviderades 2022-12-20¹.

2.1.2 Styrdokument

Nämnden har under året beslutat riktlinjer – utformning av offentlig plats inom Östersunds kommun, informationshanteringsplan, riktlinjer för utbetalning av bidrag till vägföreningar och vägbelysningsföreningar samt riktlinje för lekplatser och lekmiljöer. Vi noterat att nämnden har skrivit samverkansavtal med Biogas i Jämtland Härjedalen AB.

2.1.3 Nämndens verksamhetsplan

Enligt kommunens styrmodell ska nämnderna ta fram en verksamhetsplan som dels visar de fullmäktigeuppdrag som nämnden omfattas av, dels de uppdrag som nämnden utöver fullmäktiges uppdrag avser att ha specifikt fokus på det kommande året. Politiska nyckeltal som har direkt bäring på nämndens verksamhet ska också redovisas i nämndens verksamhetsplan tillsammans med övriga nyckeltal som bedöms nödvändiga.

Nämnderna ska följa upp och analysera vad som åstadkommit i förhållande till de kommunövergripande målen och specifikt de politiska uppdragen. Tyngdpunkten ska ligga på analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar det egna resultatet och vad det betyder för kommunen i sin helhet.²

Tekniska nämnden beslutade, vid ett extrainsatt sammanträde, att föreslå fullmäktige att fastställa nämndens verksamhetsplan 2023 i september 2022³.

2.1.4 Arbetet med fullmäktige- och nämnduppdragen

Utifrån fullmäktiges åtta kommunövergripande mål hade nämnden sex uppdrag från kommunfullmäktige och sju egna nämnduppdrag. Fullmäktigeuppdragen och de egna nämnduppdragen är kopplade till fyra av de kommunövergripande målen.

Nämnden bedömer att två av fullmäktigeuppdragen och ett av nämndens egna uppdrag inte har genomförts. Följande kommentarer har lämnats:

Fullmäktigeuppdraget ”arbeta för att stärka kommunens förutsättningar att förebygga suicid hade lämnats till samtliga nämnder. Tekniska nämnden har bedömt att uppdraget inte är genomfört. Av kommentarerna framgår att det finns behov av utbildning i ämnet för chefer och att utbildning planeras under våren 2024.

Det andra fullmäktigeuppdraget som inte genomförts var ”säkerställ samhällets omställning till en fossilfri fordonsflotta genom att öka kapaciteten för tankning och laddning av lätta och tunga fordon i Östersunds kommun”. Nämndens kommentar är att nämnden har elektriker som projekterar och bygger laddinfrastruktur, men en kommunövergripande plan för utbyggnad av kapacitet saknas.

Nämndens egna uppdrag ”Ta fram planerings- och kunskapsunderlag för arbete med ekosystemtjänster och grön infrastruktur enligt strategi för grönstruktur” har inte heller

¹ Kommunfullmäktige 2022-12-20 § 311

² Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun Dnr 00258-2021

³ Tekniska nämnden 2022-09-30 § 117 Dnr 00288-2022

bedömts som genomfört. Nämndens förklaring är att då medel för grön struktur prioriterades bort i 2023 års budget stannade det här arbetet av.

Fullmäktigeuppdrag som inte bedömdes genomförda föregående år

Nämnden hade ett fullmäktigeuppdrag och fem egna uppdrag från föregående år som inte genomfördes. Två av dessa avslutades, ett uppdrag hanterades genom ett befintligt uppdrag i budget 2023. Två av uppdragen har hanterats och följts upp inom ramen för nämndens internkontrollplan för 2023.

Uppdraget ”utveckla ny metod för slamhantering” har fortfarande inte genomförts. Av kommentarerna framgår att det finns ännu inga lagkrav och att det pågår omvärldsbevakning på möjliga lösningar. Vidare framgår att eventuellt för en förbränningsanläggning i Umeå och det arbetet följs med stort intresse.

Nämnden bedömer däremot att uppdraget ”genomföra en inventering av fossildrivna arbetsmaskiner, snöskotrar och båtar för att nå en fossilbränslefri kommun 2025 är genomfört.

Redovisning av nyckeltal

I nämndens verksamhetsplan återfinns totalt 12 nyckeltal, varav fem har fastställts av fullmäktige och sju av nämnden. Samtliga nyckeltal är hämtade från Kolada och avser uppgifter från 2022 eller 2023 års verksamhet och redovisning.

Några av nyckeltalen är nya för 2023 och därmed saknas jämförelser mot tidigare år.

Nämnden har inte gjort någon samlad analys av om utfallet av nyckeltalen förväntas bidra till att fullmäktiges övergripande mål uppnås.

2.1.5 Vidtagna åtgärder vid avvikelser

Nämnduppdraget att fram planerings- och kunskapsunderlag för arbete med ekosystemtjänster och grön infrastruktur enligt strategi för grönstruktur” har i båda tertialuppföljningarna inte bedömts bli genomfört. Nämnden har endast konstaterat att uppdraget inte kommer att kunna genomföras och har inte vidtagit några åtgärder.

Övriga uppdrag har under året bedömts som pågående eller möjliga att genomföra och det är först i samband med årsredovisningen som det konstaterades att de övriga två uppdragen inte hade genomförts.

2.1.6 Nämndens löpande uppdrag till förvaltningen

Nämnden har uppdragit till förvaltningen att genomföra en förstudie avseende nytt reningsverk i Östersund som ska pågå i två år med start augusti 2023. Vidare har förvaltningen fått i uppdrag att ta fram ett underlag för att bolagisera VA Avfall med inkludering av Gräfsåsens avfallsanläggning. Första återrapporteringen skulle ske 24 november 2023 vilket också har gjorts. Nämnden beslutade att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för fortsatt handläggning.

2.1.7 Sammanträdesplan

Vi noterar att nämnden har haft två extra sammanträden under 2023. De ärenden som har behandlats vid de extra sammanträdena är val till Avfall Sveriges styrelse och revision samt verksamhetsplan 2024.

2.1.8 Uppföljningar inom nämndens verksamhetsområde

Nämnden har hållit sig informerad om verksamheten genom löpande information vid nämndens sammanträden.

Exempel på informationspunkter under året:

- Vinterväghållning (löpande)
- Nya vattenverket (löpande)
- Nytt inköpssystem
- Fastighetsnära insamling, Avfall
- Dygnsvila
- Ny VA-taxa

Under året har presidiet haft gemensam presidieberedning tillsammans med vård- och omsorgsnämnden och miljö- och samhällsnämnden.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt:

- Nämnden har fastställt styrande dokument, verksamhetsplan och budget.
- Inga avvikelser från reglemente eller lagstiftning har identifierats. Omfattningen av vår granskning är begränsad och utesluter inte att avvikelser kan förekomma.
- Två av uppdragen från fullmäktige och ett av nämndens egna uppdrag har inte genomförts.
- I kommentarerna till uppdragen är det svårt att utläsa om genomförda aktiviteter har gett önskade effekter.
- Uppföljningarna under året har visat på att merparten av uppdragen har bedömts vara möjliga att genomföra. Nämnden fattade dock inget beslut om åtgärder för det uppdrag som inte bedömdes bli genomfört.

Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att det finns rutiner för att säkerställa att åtgärder vidtas om ett uppdrag inte bedöms kunna genomföras.

2.2 HAR NÄMNDEN EN ÄNDAMÅLSENLIG STYRNING, UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING AV SIN EKONOMI?

Kommunstyrelsen följer månatligen upp nämndernas ekonomiska resultat och prognos. Nämnderna rapporterar resultat kopplat till mål och uppdrag till fullmäktige per den sista april, augusti och december.⁴

Tekniska antog verksamhetsplan i september 2022. Nämnden erhöll därefter tilläggsanslag i december 2022; 1 mnkr avseende isbana på Lillsjön och 1,5 mnkr avseende åtgärdsprogram för att förbättra luftkvaliteten i Östersund. I den budget som fastställdes av kommunfullmäktige i december 2022 uppgick nämndens driftbudget till 147,5 varav kommunbidraget uppgick till 130,2 mnkr. Nämnden hade ett budgeterat resultatkrav på 4,8 mnkr.

Vi noterar att budgeten för vinterväghållning har utökats med 1,0 mnkr jämfört med föregående år. Budgeten är dock nästan 5 mnkr lägre än föregående års utfall.

Vid årsskiftet 2022/2023 fördes driftverksamheten avseende kultur- och fritidsanläggningar över till kultur- och fritidsnämnden. 3,3 mnkr av nämndens resultatkrav avsåg Campingen, på begäran av nämnden överfördes därför resultatkravet till kultur- och fritidsnämnden och nämndens resultatkrav uppgick därefter till 1,5 mnkr för 2023.

Nämnden har fått tilläggsanslag under året med 13,2 mnkr.

Investeringsbudgeten för verksamhetsåret uppgick till 251,0 mnkr och efter några mindre ombudgeteringar uppgick den slutliga budgeten till 252,2 mnkr.

Nämndens verksamhet, inklusive fullmäktiges uppdrag, och ekonomi har följts upp per april, augusti och december. Nämnden har därutöver tagit del av månadsrapporter per februari, mars, maj, september och oktober.

I tabellen nedan redovisas nämndens helårsprognoser under året.

⁴ Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun Dnr 00258-2021

Månad då prognos upprättats	Helårsprognos, avvikelse mkr
Februari	-5,5 mkr
Mars	- 5,5 mkr
April, tertialrapport	-12,2 mkr
Maj	-12,2 mkr
Augusti, delårsrapport	-4,9 mkr
September	-4,9 mkr
Oktober	+0,5 mkr
November	-7,0 mkr
December	-14,7 mkr

Tekniska nämnden redovisar ett resultat på -14,7 mkr för 2023, vilket är 16,2 mkr sämre än budgeterat.

I den första tertialrapporten uppgick nämndens helårsprognos till -12,2 mkr. Avvikelser förklarades främst av ökade kapitalkostnader, 6,1 mkr, kostnader för ej aktiverbara investeringar, 3,0 mkr, samt 3,1 mkr för ökade kostnader i årets lönerörelse. Nämnden begärde och fick beviljad tilläggsbudget med 9,8 mkr, varav 6,1 mkr gällande ökade kapitalkostnader beslutades av kommunstyrelsen.

I den andra tertialrapporten uppgick helårsprognosen till -4,9 mkr. De största avvikelserna avsåg bostadsanpassning, -1,0 mkr, inhyrning lägenheter flyktingar -4,6 mkr, parkeringsverksamhet, +7,0 mkr, vinterväghållning, -5,0 mkr. Nämnden begärde tilläggsanslag med 1,0 mkr för bostadsanpassning vilket beviljades.

Av nämndens kommentarer till det slutliga utfallet för 2023 framgår att de största avvikelserna avser vinterväghållningen, -16,3 mkr och bostadsanpassningsåtgärder -2,8 mkr. Kostnadsökningar hänförliga till inflationen uppskattas till 1,7 mkr. Den positiva avvikelsen för parkeringsintäkter, +4,5 mkr, förbättrar resultatet.

Tekniska nämnden följer riktlinje för drift av gator, vägar och parkeringar⁵ som har fastställts av fullmäktige. Om nämnden ska kunna påverka kostnaderna måste ambitionsnivån i riktlinjen ändras.

När det gäller bostadsanpassningsåtgärder är det en arbetsterapeut inom vård- och omsorgsförvaltningen som beslutar om åtgärder. Teknisk förvaltning har i uppdrag att utföra uppdraget och har inte mandat att styra åtgärderna för att exempelvis minska kostnaderna.

Förklaring till skillnader jämfört med prognoser

Vid andra tertialuppföljningen prognostiserades ett underskott gällande bostadsanpassningsåtgärder med 1,0 mkr vilket nämnden erhöll tilläggsanslag för. Kostnaderna har dock ökat med ytterligare 2,8 mkr utöver budgeterat.

I månadsuppföljningen per november uppgick helårsprognosen för vinterväghållning till -6,0 mkr. Budgetavvikelsen har alltså ökat med ca 10 mkr under december. I årsredovisningen beskriver nämnden att den långa vintern har medfört ökade kostnader för plogning och snöbortforsling. Snöbortforsling påbörjades redan i november vilket inte har skett tidigare år, utan först i januari, och har även pågått i stort sett dagligen under november och december. Samtidigt, vilket vi även har noterat ovan, är 2023 års budget 5,0 mkr lägre än föregående års utfall.

⁵ Kommunfullmäktige 2022-12-20 § 308 dnr 00462-2021

2.2.1 Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar

I Mål- och budget 2023 framgår att nämnden haft ett effektiviseringskrav från fullmäktige på 980 tkr. Nämnden har genomfört 730,0 tkr av dessa. Effektiviseringen avseende att skapa en arbetsmarknadsgrupp inom städverksamheten, motsvarande 250 mnkr, har inte genomförts. Av kommentarerna framgår att förutsättningarna från Arbetsförmedlingen och social- och arbetsmarknadsförvaltningen har ändrats.

2.2.2 Investeringar

Utfallet för årets investeringar uppgick till 257,7 mnkr jämfört med budgeterade 252,2 mnkr.

Nämndens investeringsredovisning består av en tabell med kommentarer som omfattar drygt sju sidor. Dessutom finns en tabell över större budgeterade investeringar. De tre större investeringarna inom nämndens verksamhet är nytt vattenverk, utökning av Annersia samt kapacitetsökning ledningsnät. Brister gällande styrning och kontroll av investeringar har framkommit i den fördjupade granskningen avseende kostnadskontroll investeringar.

2.2.3 Har nämnden agerat vid budgetavvikelser

Nämnden har i samband med tertialrapporterna begärt tilläggsanslag, se avsnitt 2.2.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.

- Nämnden har följt upp ekonomin i enlighet med kommunens riktlinjer.
- Nämnden resultat uppgår till ca -14,7 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse på -16,2 mnkr.
- Nämnden har vidtagit åtgärder genom att begära utökad anslag från fullmäktige samt genomfört effektiviseringar/besparingar enligt plan.
- Nämnden följer fullmäktiges riktlinje och har därmed inte möjlighet att själv ändra ambitionsnivån i syfte att sänka kostnaderna för vinterväghållning. Samtidigt var 2023 års budget avseende vinterväghållning lägre än föregående års utfall och vi menar att budgeten redan i utgångsläget inte var realistisk.
- När det gäller bostadsanpassningsbidrag utför nämnden ett uppdrag och har inte möjlighet att styra kostnaderna.
- Nämnden beskriver på ett tydligt sätt varför budgetavvikelsen har ökat från augusti till december. Den största enskilda förklaringen till att budgetavvikelsen har ökat är ökade kostnader för vinterväghållning. Vi menar att det är orimligt att nämnden skulle ha kunnat förutse både den längre tidsperioden med snöfall och ökade mängden snö jämfört med ett normalår. Vi vill i sammanhanget poängtera att vi inte har granskat ändamålsenligheten gällande vinterväghållningen.
- Nämndens investeringar överstiger totalt sett budget. En fördjupad granskning har gjorts under 2023 av kostnadskontroll avseende investeringar som visar på stora brister gällande styrning och kontroll.

Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att budgeten för vinterväghållning är realistisk.

2.3 HAR NÄMNDEN SETT TILL ATT DEN INTERNA STYRNINGEN, UPPFÖLJNINGEN OCH KONTROLLEN ÄR TILLRÄCKLIG?

Av kommunallagen och i nämndens reglemente framgår att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Enligt riktlinje för intern kontroll och styrning ska nämnderna senast i februari varje år anta en särskild plan för den interna kontrollen. Det framgår också av nämndens reglemente att nämnden årligen ska fastställa och följa upp en plan för den interna kontrollen. Planen ska överlämnas till kommunstyrelsen senast under mars.⁶

Nämnden är mer delaktig i internkontrollarbetet än tidigare. Förvaltningen upprättar riskanalys och internkontrollplan som presenteras vid den årliga budgetdagen där ledamöterna har möjlighet att lämna synpunkter.

Nämnden fastställde sin internkontrollplan 2022-02-24⁷. Nämnden hade 20 risker och kontrollmoment i sin internkontrollplan varav två följs upp per månad, en per kvartal, nio per tertial och åtta per halvår. Riskerna utgår från tre av de kommunövergripande målen.

Uppföljning ska, enligt Riktlinje för intern kontroll och styrning, göras till nämnden i anslutning till ordinarie verksamhetsuppföljning, d.v.s. per april, augusti och vid årsbokslut.

Vid bokslut ska nämnder rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen. Tekniska nämnden har följt upp internkontrollen enligt riktlinjen.

I uppföljningen av internkontrollplanen per april hade 4 risker kontrollerats utan avvikelse, 6 hade kontrollerats med mindre avvikelse och 2 hade kontrollerats med större avvikelse. 8 risker hade inte kontrollerats vilket var enligt plan.

I uppföljningen per augusti hade 6 risker kontrollerats utan avvikelser, 11 med mindre avvikelser och tre med större avvikelser.

I uppföljningen för det tredje tertialet redovisades större avvikelser för fem risker och för åtta risker redovisades mindre avvikelser. Det innebär att åtta av 20 risker har kontrollerats utan avvikelser. De fem risker som redovisar större avvikelser är:

- Risken gällande uppföljning av SBA kvarstår sedan 2019 och har fortfarande inte åtgärdats. Under 2023 gjorde ca 80 % av verksamheterna en årlig uppföljning av SBA-arbetet, ca 25-33 % av verksamheterna genomförde brandskyddsronder i Stratsys.
- Risken att synpunkter inte hanteras och följs upp. Av kommentarer framgår att antalet obesvarade ärenden ökar trots olika former av insatser.
- Risk att det saknas medel för att verkställa fattade politiska beslut. De stora avvikande kostnaderna är plogning och snöbortforsling som avser vinterväghållning samt bostadsanpassningsåtgärder.
- Risk för kostnadsökningar och uteblivna leveranser pga. oro i omvärlden. Kostnadsökningen har fortsatt både för driften och investeringsprojekten. Det har även varit leveransproblem inom vissa investeringsprojekt.
- Risk att kommunen inte krävställer avseende dataskydd gentemot leverantörer, exempelvis genom upprättande av personuppgiftsbiträdesavtal. Senaste avtalet är inte diariefört eller hanterat på rätt sätt i Tendsign, och går inte att följa upp.

⁶ Riktlinje för intern kontroll och styrning Dnr 00263-2023

⁷ Tekniska nämnden § 24 Dnr 00031-2023

Vi noterar att de risker som kontrollerats med större avvikelser, med undantag av risken avseende SBA-kontroller kvarstår i 2024 års internkontrollplan. Även flera risker med mindre risker kvarstår.

Nämnduppdrag som ej blivit genomförda under året ska under kommande år rapporteras till respektive nämnd som en del i nämndens internkontroll. ⁸ Se avsnitt 2.1.4.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden delvis har säkerställt att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig.

- Nämnden har fastställt internkontrollplan som följs upp tertialvis. Kontrollmoment har i huvudsak genomförts enligt plan.
- Nämnden har varit delaktig i riskanalysen.
- Genomförda kontroller och uppföljningar visar på både större och mindre avvikelser. Nämnden har till viss del hanterat risker och vidtagit åtgärder. Ett flertal risker bedöms dock kvarstå vid årets slut.
- Vi anser att det inte är tillfredsställande att en så stor andel av riskerna redovisar avvikelser. Vi ser positivt på att nämnden fortsatt följer dessa risker då merparten återfinns i 2024 års internkontrollplan.

2.4 VÄLFÄRDSBROTT, OTILLÅTEN PÅVERKAN OCH OEGENTLIGHETER

Revisorerna har beslutat att en övergripande granskning av nämndernas rutiner kring välfärdsbrott, otillåten påverkan och oegentligheter ska ingå i årets grundläggande granskning.

2.4.1 Organisation och riktlinjer

Förvaltningen har lämnat följande svar gällande nämndens rutiner:

Förvaltningen följer de kommunövergripande riktlinjerna kring Farliga förmåner, visselblåsning och attestreglemente. Internkontrollplan upprättas årligen på förvaltningsnivå och identifierade risker följs upp.

I internkontrollplanen 2023 finns exempelvis följande risker: *”Risk att uppföljning av avtal med entreprenörer och konsulter ej utförs”* samt *”Risk att otillåten direktupphandling sker.”*

Utbildning *”Farliga förmåner”* ingår i introduktionsplanen för nya medarbetare. I utbildningen tas följande upp:

Att man som medarbetare i Östersunds kommun har ett ansvar för att i alla sammanhang uppträda på ett sådant sätt att allmänheten kan lita på att man är opartisk och hederlig i sitt arbete. Om man som medarbetare är det minsta osäker på om någon skulle kunna vara en muta ska alltid närmaste chef rådfrågas. Om chefen i sin tur inte kan bedöma det så ska kommunjurist rådfrågas.

2.4.2 Omhändertagande av incidenter

Förvaltningen och kommunen har ett verksamhetssystem för rapportering och anmälan av incidenter som uppstår i verksamheten.

Rapporteras en avvikelse kring välfärdsbrott via avvikelsehanteringssystemet så hanteras det enligt den systematiken. Incidenterna utreds av närmaste chef i linjen som har stöd från sakkunniga utifrån den specifika incidenten.

Otillåten påverkan kan innebära Hot eller hot om våld. Förvaltningen har en rutin *”RUT-0473-v.2.0 Rutin för hantering av våld och hot om våld TF”* (Canea).

⁸ Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun Dnr 00258-2021

Förvaltningen har ett systematiskt arbetsmiljöarbete där våld eller hot om våld är en del i riskbedömningen. Förvaltningen följer även upp och sammanställer åtgärder i enlighet med tidigare revision kring Hot och Våld.

Bedömning

Vi bedömer utifrån den övergripande granskning som gjorts att tekniska nämnden i huvudsak har en organisation och riktlinjer för att hantera otillåten påverkan och oegentligheter. Det finns även rutiner för hur incidenter ska omhändertas och enligt förvaltningen har medarbetarna fått information om vart och till vem de ska vända sig vid misstanke.

Vi vill dock poängtera att detta är en övergripande granskning och att vi inte har granskat om rutinerna är tillräckliga eller om de efterlevs.

2.5 FÖRDJUPADE GRANSKNINGAR UNDER ÅRET

Följande fördjupade granskningar som berör nämndens ansvarsområde har genomförts 2023.

Uppföljande granskning av ärendehantering⁹

Granskningen visade på att nämnderna i huvudsak har vidtagit åtgärder utifrån den tidigare granskningen. Övergripande rutinbeskrivningar, Ärendehanteringsforum och övriga kontakter mellan styrelse och nämnder är former för att säkerställa en mer likartad hantering av protokoll och handlingar. Vissa brister noterades gällande ordförandebeslut och initiativärenden.

Vattenförsörjning¹⁰

Granskningen visade att ansvariga nämnder delvis har säkerställt en ändamålsenlig hantering gällande vattenförsörjning. Brister har främst identifierats när det gäller krav på att ta fram en vattentjänstplan under 2023, att tekniska nämnden inte säkerställt tillgång till reservvattentäkt samt att den beslutade förnyelsetakten inte följs fullt ut. Ansvariga nämnder har däremot i huvudsak identifierat risker som kan leda till att vattentäkter förorenas och vi har också sett exempel på risker som har hanterats. Det finns heller inget i granskningen som tyder på att det förekommit omfattande kvalitetsproblem, även om vi inte helt kan utesluta det.

Personal- och kompetensförsörjning¹¹

Granskningen visar att kommunstyrelsen och granskade nämnder delvis har säkerställt att det systematiska arbetet med personal- och kompetensförsörjning är ändamålsenligt. Bedömningen grundar sig framför allt på att arbetet med strategisk kompetensförsörjning inte prioriteras inom samtliga nämnder. Av granskningen framkom även att tekniska nämnden främst arbetar med strategisk kompetensförsörjning inom sektor måltidsservice och sektor städ och service. En kartläggning av tekniska förvaltningens kompetensbehov hade nyligen genomförts utifrån det kommunövergripande metodstödet.

Kostnadskontroll investeringar

Granskningen visar att tekniska nämnden inte har en tillräcklig kostnadskontroll i investeringsprojekt. Det finns en utvecklingspotential gällande regler och standarder för beräkning och budgetering av investeringskostnader för bygg- och anläggningsprojekt. Ett ytterligare förbättringsområde är likvärdighet i projektarbeten, vilket kan säkerställas genom uppdaterade styrande dokument som främjar en enhetlig arbetsmetod, oavsett vilken person som innehar rollen som projektledare. Styrningen av projekten är i dag starkt kopplad till den enskilde projektledarens kompetens och förmåga att genomföra uppgifterna på ett framgångsrikt sätt.

⁹ Granskning av ärendehantering REV/00004/2023

¹⁰ Granskning av vattenförsörjning REV/00008/2023

¹¹ Granskning av personal- och kompetensförsörjning REV/00003/2023

2.6 HAR NÄMNDEN VIDTAGIT ÅTGÄRDER UTIFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING?

Vid föregående års grundläggande granskning lämnades ett antal rekommendationer. Tekniska nämnden har 2023-08-30 § 91 lämnat ett yttrande om vilka åtgärder som ska vidtas med anledning av rekommendationerna. I samband med årets granskning har vi följt upp om nämnden har vidtagit de åtgärder som beslutats.

Rekommendation	Vidtagen åtgärd
Säkerställa att det finns arbetssätt för att vidta åtgärder om uppföljningar under året visar på att uppdrag inte bedöms kunna genomföras.	<p>Nämndens svar: Föra dialog med verksamheternas vid förvaltningens uppföljningssamtal enligt styrdokument "Ledning och struktur för teknisk förvaltning" samt redovisa åtgärder till tekniska nämndens presidium 2 gånger år.</p> <p>Vår kommentar: Vi noterar att nämnden inte har fattat något beslut om åtgärder utifrån redovisningen av fullmäktigeuppdrag och nämnduppdrag under 2023.</p>
Säkerställa att identifierade brister inom ramen för den interna kontrollen åtgärdas under kommande år.	<p>Nämndens svar: Uppföljningen av internkontrollplanen genomförs tillsammans med tekniska nämndens presidium 2 gånger per år i samband med tertial 1 och 2.</p> <p>Vår kommentar: Vi noterar att samtliga risker som kontrollerats med större avvikelser, med undantag av risken avseende SBA-kontroller, kvarstår i 2024 års internkontrollplan. Även flera risker med mindre risker kvarstår. Åtgärd bedöms ha vidtagits.</p>
Säkerställa att uppföljningen av internkontrollplanen genomförs enligt plan.	<p>Nämndens svar: Uppföljningen av internkontrollplanen genomförs tillsammans med tekniska nämndens presidium 2 gånger per år i samband med tertial 1 och 2.</p> <p>Vår kommentar: Uppföljningen har i huvudsak skett enligt plan.</p>
Säkerställa att det finns uppdaterade planer och rutiner gällande krisberedskap för verksamheter som är samhällsviktiga.	<p>Nämndens svar: Föra dialog med verksamheterna vid förvaltningens uppföljningssamtal enligt styrdokument "Ledning och struktur för teknisk förvaltning" samt redovisa åtgärder till tekniska nämndens presidium 2 gånger per år.</p> <p>Vår kommentar: Vissa åtgärder har vidtagits.</p>
Säkerställa att krisövningar genomförs enligt plan.	<p>Nämndens svar: Uppdraget finns i Tekniska nämndens verksamhetsplan och följs upp i tertialrapporterna. Förvaltningen planerar brandövning samt en övning i samarbete med Livsmedelsverket under hösten 2023.</p> <p>Vår kommentar: Åtgärd har vidtagits.</p>

Bedömning

Vi bedömer sammantaget att nämnden i huvudsak har vidtagit åtgärder utifrån föregående års granskning. Risken gällande uppföljning av SBA har funnits med i varje års internkontrollplan sedan 2019 utan att ha åtgärdats. Vi noterat att den inte finns kvar i 2024 års internkontrollplan.

2.7 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår bedömning är att nämnden i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning och att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig inom de områden som vi granskat. Fördjupade granskningar under året har dock visat på stora brister. Nämnden bedriver ett aktivt arbete med internkontrollplanen men vi noterar att ett flertal av riskerna visar på avvikelser. Nämndens redovisning visar dock på att avvikelserna har hanterats.

Bedömningen grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Har nämnden bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt?	I huvudsak	Nämnden har en systematisk planering och uppföljning utifrån uppdragen. Två av uppdragen från fullmäktige och ett av nämndens egna uppdrag har inte genomförts. Nämnden har inte fattat beslut om åtgärder för de uppdrag som inte har bedömts bli genomförda under året. Nämnden har hållit sig informerad om verksamheten genom information på sammanträden. Fördjupade granskningar under året visat på bristande ändamålsenlighet.
Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?	I huvudsak	Nämnden redovisar ett negativt resultat för 2023. Nämnden har följt upp budgeten löpande och begärt tilläggsanslag. Budgetavvikelsena beror framförallt på vinterväghållningen och bostadsanpassningsåtgärder som har varit svåra att bedöma under året. Budgeten för vinterväghållning har dock inte varit realistisk. Fördjupade granskningar under året har visat på brister gällande ekonomin.
Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?	I huvudsak	Nämnden har fastställt och följt upp internkontrollplanen utifrån kommunens riktlinjer. Kontrollmoment har i stort sett genomförts enligt plan. Både större och mindre avvikelser har identifierats. Merparten finns kvar i 2024 års internkontrollplan. Fördjupade granskningar under året visar på brister i den interna kontrollen.
Finns det en organisation och riktlinjer för att hantera otillåten påverkan och oegentligheter samt hur dessa sak hanteras vid misstanke?	I huvudsak	Nämnden har i huvudsak en organisation och riktlinjer för att hantera otillåten påverkan och oegentligheter. Medarbetarna har fått information om vart och till vem de ska vända sig vid misstanke.
Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?	I huvudsak	Nämnden har i huvudsak vidtagit åtgärder utifrån de rekommendationer som lämnades utifrån föregående års grundläggande granskning.
lakttagelser i fördjupade granskningar	Delvis	Flera fördjupade granskningar som genomförts under 2023 har visat på brister. Stora brister har framkommit inom granskingen gällande Kostnads kontroll investeringar.

Vi rekommenderar nämnden att:

- *Säkerställa att det finns arbetssätt för att vidta åtgärder om uppföljningar under året visar på att uppdrag inte bedöms kunna genomföras.*
- *Säkerställa att budgeten för vinterväghållning är realistisk.*